

Autorės: Elizabeth Jenner, Kate Wilson ir Nia Roberts

Iiustracijų autorius Axel Scheffler

Knyga vaikams apie

Koronavirusą

Konsultantas prof. Graham Medley

Infekcinių ligų modeliavimo dėstytojas,
Londono Higienos ir atogrąžų medicinos mokykla

Elizabeth Jenner, Kate Wilson ir Nia Roberts

Knyga vaikams apie
KORONAVIRUSĄ

Ilustracijų autorius Axel Scheffler

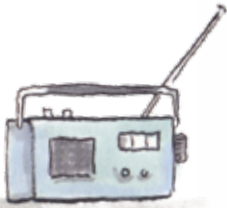
Konsultantas prof. Graham Medley

Neseniai tu išgirdai naują žodį – koronavirusas.
Apie koronavirusą kalba žmonės.
Apie koronavirusą pasakoja per radiją ir televiziją.
Dėl koronaviruso tu nelankei mokyklos.
Dėl koronaviruso praleidai daug laiko namuose.
Dėl koronaviruso negalėjai susitikti su draugais.

Šis naujas žodis

Koronavirusas

Ką reiškia žodis
koronavirusas?
Kodėl visi kalba
apie koronavirusą?

KAS YRA KORONAVIRUSAS?

Koronavirusas yra **viruso** rūšis.

Virusai yra labai mažos dalelės.
Tokios mažos, kad tu net nematai jų.

Virusai labai lengvi. Todėl gali skristi oru vandens lašeliuose.
Virusai gali nusėsti ant tavo odos. O tu net nepajusi.
Nuo odos virusai patenka į kūną per burną ir nosį.
Patekę į kūną virusai dauginasi. Todėl tu gali susirgti.

Koronavirusų būna įvairių.
Kai kurie iš jų pavojingi žmonėms.
Užsikrėtus koronavirusu sloguojama ir kosėjama.

Patekęs į žmogaus kūną koronavirusas sukelia ligą.
Ši liga vadinama kovid devyniolika – COVID 19.
Kai sakoma „pasigavau koronavirusą“, kalbama apie šią ligą.

KAIP UŽSIKREČIAMA KORONAVIRUSU?

Mokslininkai ne viską žino apie šį naują koronavirusą. Bet išskiria du pagrindinius užsikrėtimo būdus.

Koronavirusai apsigyvena žmogaus gerklėje ir burnoje. Užsikrėtęs žmogus kvėpuoja, čiaudi, kosėja. Tada virusai išlekia iš burnos su mažais vandens lašeliais.

Virusų tu nematai, o lašelius gali pamatyti. Šaltame ore lašeliai virsta garų debesiu. Įkvėpus oro su koronavirusais galima susirgti.

Liečiant nosį ar burną koronavirusai patenka ant rankų.

O nuo rankų persikelia ant daiktų.

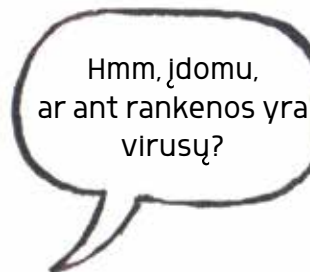
Kai užsikrėtęs žmogus atidaro duris, koronavirusai prilimpa prie rankenos.

Ir išlieka ant jos daug valandų.

Kai kiti žmonės atidaro duris,

koronavirusai persikelia ant jų rankų.

O kai jie liečia rankomis nosį ar burną, patenka į kūną.

Tu irgi gali užsikrėsti, jeigu liesi daiktus, kuriuos prieš tai lietė užsikrėtęs žmogus.

KAS NUTINKA UŽSIKRĖTUS KORONAVIRUSU?

Iš pradžių užsikrėtę žmonės, ypač vaikai, nieko blogo nejaučia. Bet jie gali netyčia perduoti koronavirusą kitiems.

Vėliau daugelis užsikrėtusių žmonių pradeda kosėti. Jiems pakyla aukšta temperatūra. Dar gali skaudėti galvą arba visą kūną. Paprastai žmonės serga kelias dienas.

Bet žmogaus kūnas yra nuostabus. Kūnas supranta, kad koronavirusai yra priešai. Ir pradeda koronavirusus naikinti.

Kūno ginklas prieš virusus yra **antikūnai**.

Antikūnus gamina kraujo ląstelės.

Antikūnai ir kraujo ląstelės yra labai mažos dalelės.

Antikūnai gauda virusus.

Tada kraujo ląstelės juos praryja ir sunaikina.

Kiekvieno žmogaus kūne yra daugiau nei dešimt milijardų įvairių antikūnų.

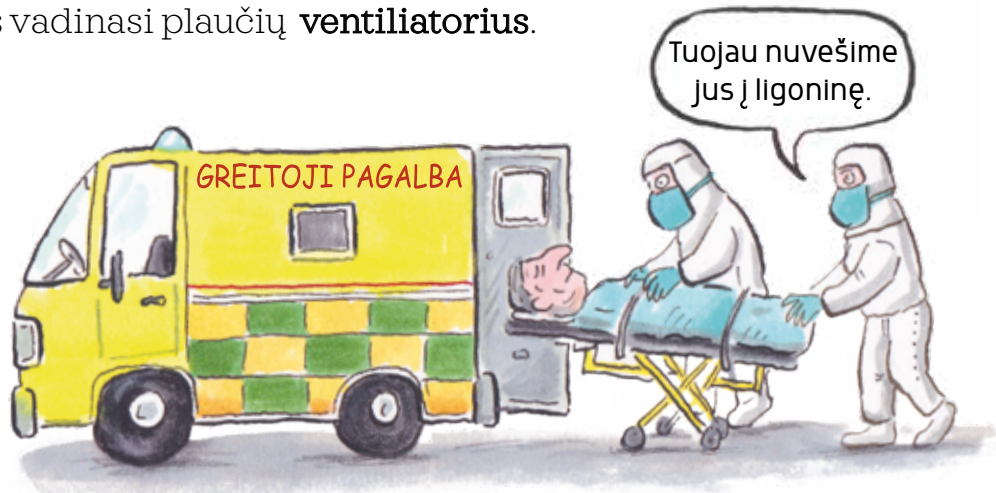
Taigi antikūnų tavo kūne daugiau nei pasaulyje žmonių!

KODĖL ŽMONĖS BIJO UŽSIKRĖSTI KORONAVIRUSU?

Sveiko žmogaus kūnas gali nugalėti koronavirusą. Bet silpnos sveikatos žmonėms koronavirusas pavojingas. Dar koronavirusas pavojingas seniems žmonėms. Vyresniems nei septyniasdešimties metų. Nes seni žmonės dažnai serga ir kitomis ligomis. O ligos silpnina kūną.

Seniems ir ligotiems žmonėms reikia didesnės pagalbos. Pagalba susirgus koronavirusu jiems teikiama ligoninėje. Kai sunku kvėpuoti, padeda specialus prietaisas. Jis vadinasi plaučių **ventiliatorius**.

Labai sunkiai sergant kartais padėti nepavyksta. Liūdna, bet žmogus gali numirti.

Seniems ir ligotiems žmonėms saugiau būti namuose. Jie turi vengti gausių susibūrimo vietų. Kad neužsikrėstų koronavirusu.

Neik į svečius pas senus ir ligotus žmones. Apsaugosi juos, jeigu jų nelankysi.

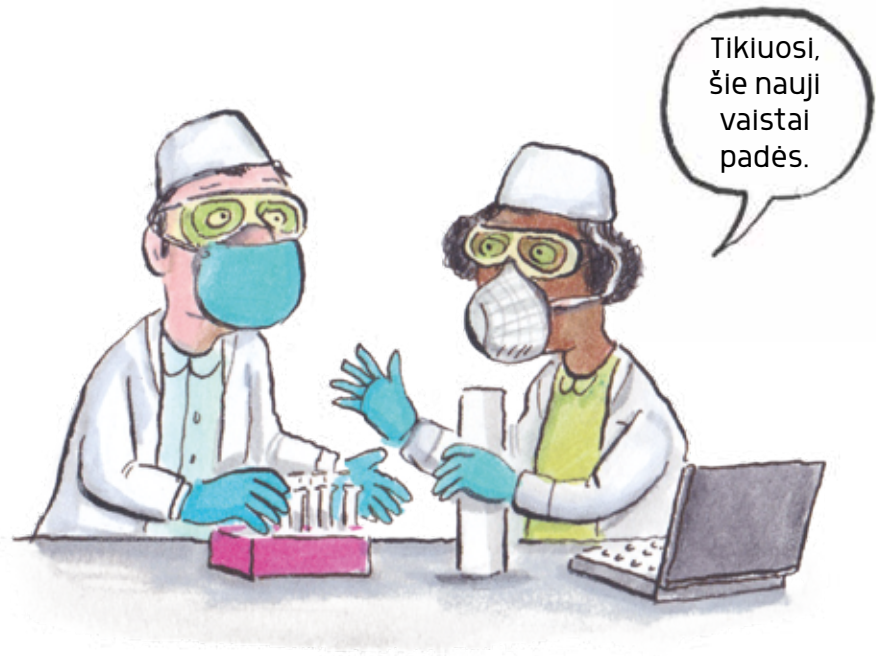

AR YRA GYDYMAS NUO KORONAVIRUSO?

Dauguma žmonių pasveiksta patys.
Bet gydytojai ir mokslininkai nori padėti visiems.
Padėti pasveikti greitai ir saugiai.

Specialių vaistų nuo koronaviruso dar nėra.
Nes šis koronavirusas naujas.

Gydytojai kol kas bando pritaikyti turimus vaistus.
Mokslininkai stengiasi sukurti naujus vaistus.
Vaistus, kurie nugalės koronavirusą.

O dar jie bando sukurti **vakciną**.

Vakcina yra specialus vaistas.
Šio vaisto išvirkščinama
į sveiko žmogaus kūną.
Tada kraujyje esantys antikūnai
mokosi gaudyti silpnus virusus.
Išmokę lengviau nugalėti
stiprius virusus,
kai žmogus užsikrečia.

Kūdikystėje tau turbūt jau skyrė vakcinų nuo kitų ligų.
Kitaip sakant, skiepų. Skiepai apsaugo tave nuo sunkių ligų!

Naujų vaistų kūrimas trunka daug mėnesių.
Pirmiausia juos reikia išbandyti.
Todėl naujų vaistų skiriama daugeliui žmonių.
Tai padeda nustatyti, ar vaistai saugūs.
Tik įsitikinus saugumu, vaistų gaminama daug.
Kad visiems užtektų.

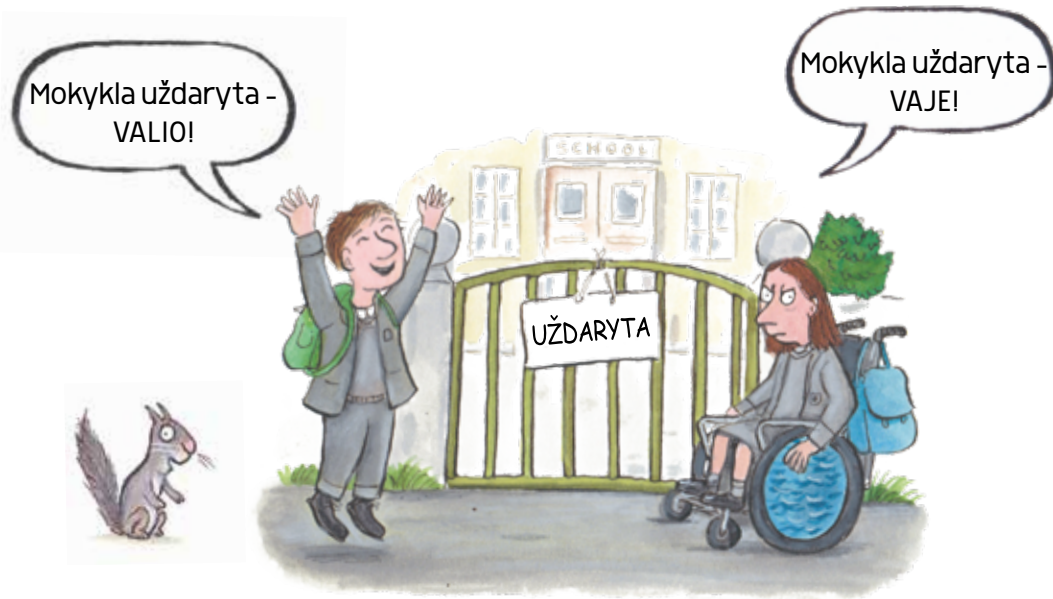
KODĖL DĖL KORONAVIRUSO UŽDARĖ DAUG LANKOMŲ VIETŲ?

Labai daug koronavirusu užsikrėtusių žmonių pasveiksta. Bet svarbu, kad jie neužkrėstų senų žmonių ir ligonių. Nes šie žmonės suserga labai sunkiai.

Negalima leisti vienu metu susirgti daugybei žmonių. Kai užsikrečia daug žmonių, ligoninėse pradeda trūkti vietų. Kai ligoninėse trūksta vietų, sunku teikti tinkamą pagalbą.

Užsikrėsti koronavirusu labai lengva.

Todėl reikia kuo mažiau bendrauti su aplinkiniais žmonėmis.

Štai kodėl uždaromos gausios žmonių susibūrimo vietos. Tokios kaip mokyklos ir bibliotekos. Žmonėms leidžiama išeiti iš namų tik esant būtinybei.

Aš esu gydytoja. Padėdu su slaugėmis sergantiems žmonėms.

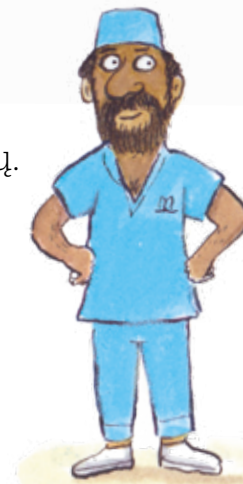

Aš esu pardavėjas. Dirbu, kad žmonės galėtų nusipirkti maisto.

Tam tikrų profesijų žmonės turi išeiti iš namų ir dirbti. Nepaisydami pavojaus dirba gydytojai, slaugai, pardavėjai, maisto ir daiktų išvežiotojai.

Aš esu slaugas. Kartu su gydytojais padėdu sergantiems žmonėms.

Aš esu vairuotojas. Pristatau žmonėms į namus reikiamus daiktus.

Dauguma kitų žmonių taip pat gali išeiti iš namų. Nusipirkti maisto ar pasportuoti. Bet reikia būti labai atsargiems. Per daug nesiartinti prie aplinkinių.

Jei tu pasijusi blogai, dvi savaites niekur neik iš namų. Tą patį turi daryti ir tavo šeimos nariai. Lik namuose, kad apsaugotum senus ir ligotus žmones.

KĄ REIŠKIA VISĄ LAIKĄ BŪTI NAMUOSE?

Kartais smagu niekur neiti iš namų.
Visą laiką būti su artimais žmonėmis.
Galima daug nuveikti kartu.
Kitaip nei tada, kai tau reikia eiti į mokyklą.
O suaugusiesiems į darbą.

Bet kartais man nuobodu.

Kartais man trūksta draugų.

Kartais man liūdna.

Kartais man pikta.

Įgriso!

Nuobodu!

Visi tavo jausmai yra priimtini.
Tavo namiškių jausmai irgi panašūs.
Tik jie stengiasi jų nerodyti.

Įkyrėjo!

Gal ir aš jaudinuosi?

Kartais suaugusieji irgi gali nerimauti.
Jaudintis dėl darbo.
Dėl sunkumų nupirkti būtiniausių daiktų.
Tau ir sau.

Jeigu tu jaudiniesi, pasisakyk suaugusiam žmogui. Žmogui, kuris prižiūri tave. Mamai, tėčiui arba mokytojui.
Jeigu šiuo metu mokyklos nelankai, gali mokytojui paskambinti.
Arba parašyti elektroninį laišką.

KUO TU GALI PADĖTI?

Tu jau padedi, kai lieki namuose.
Pasistenk neužsikrėsti pats.
Ir neperduoti koronaviruso kitiems.

Žinok, virusus naikina muilas.
Plauk rankas kruopščiai ir ilgai.
Tada ant rankų neliks koronavirusų.
Kiek ilgai reikia plauti rankas?
Kad spėtum du kartus sudainuoti dainelę „Su gimimo diena“!

Bet virusai gali
patekti į nosį ar
burną ir iš jų
išlekti į orą.

Nosį šluostyk ar šnirpšk tik į popierinę servetėlę.
Panaudotą servetėlę iš karto išmesk į šiukšlių dėžę.
Neužmiršk iššniirpštęs nosį nusiplauti rankų.
Kitaip koronavirusas gali patekti
ant jų nuo servetėlės.

Čiaudėdamas ar kosėdamas
visada prisidenk burną.
Bet ne delnu, o vidine alkūnės puse.
Tada neperduosi koronaviruso
kitiems žmonėms.

Jeigu visi taip darys,
sumažės koronaviruso plitimas!

KĄ TU DAR GALI PADARYTI?

Būk geras savo šeimos nariams.
Juk jiems irgi sunku.

Stenkis nesipykti su sesėmis ir broliais.

Klausyk suaugusiųjų. Padaryk tai, ko tavęs prašo.
Taip jiems padėsi. Gali stipriai juos apkabinti.

Nelankai mokyklos?
Tada mokykis namuose.
Mokantis greičiau prabėgs laikas.
Nebus kada nuobodžiauti.
Sugrįši į mokyklą daug išmokęs.
Neturi savo kompiuterio?
Paprašyk šeimos narių pasidalyti kompiuteriu.

Atmink: suaugusiesiems kompiuterio gali reikėti darbui.
Padėk jiems: tiesiog netrukdyk dirbti.
Tada jie turės daugiau laiko pažaisti su tavimi.
Pasidaryk galimų bendrų užsiėmimų sąrašą.

O KAS TOLIAU?

Mes visi išgyvenome keistą metą.
Kai koronavirusas išplito po pasaulį.

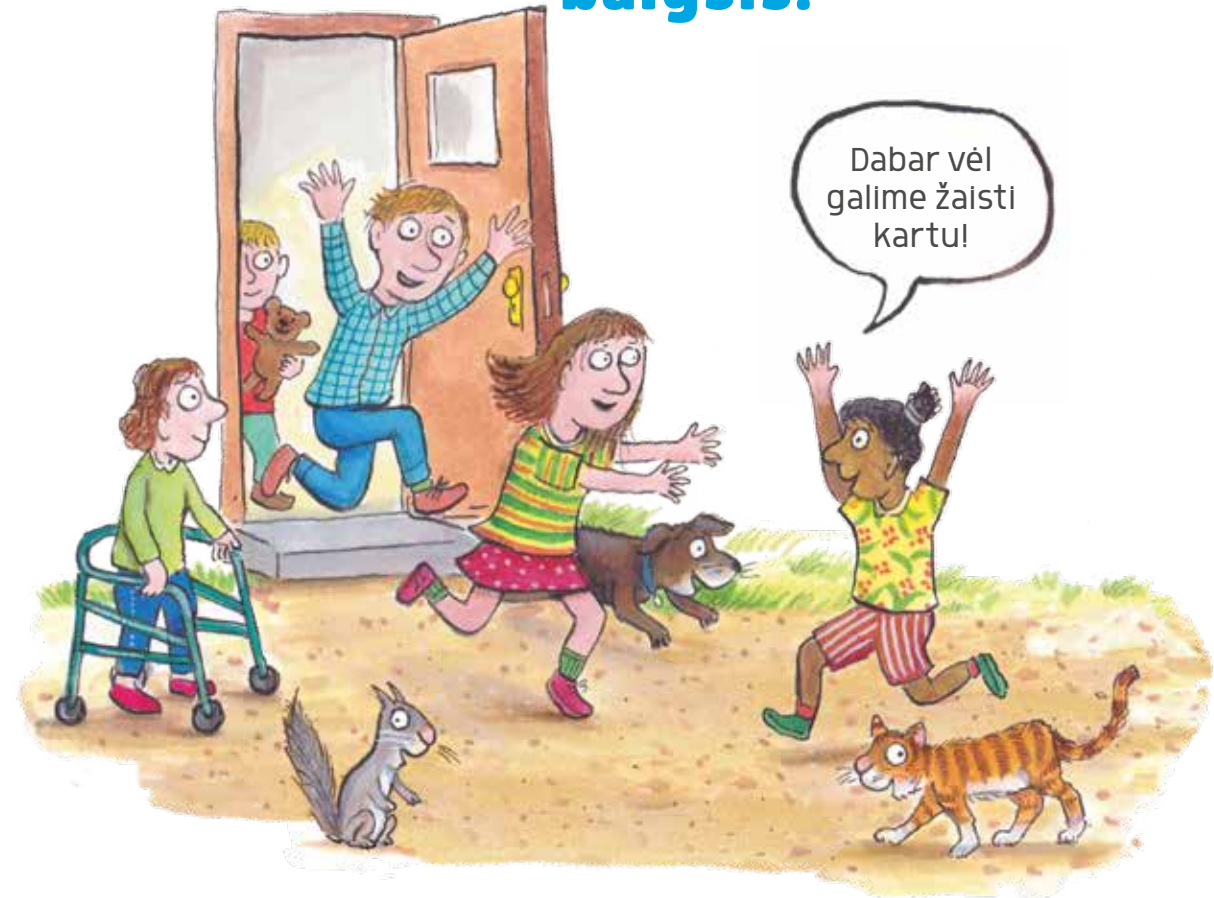

Likdamas namuose tu padėjai sustabdyti koronavirusą.
Mokslininkai ir gydytojai aiškinasi, kaip jį nugalėti.
Kokius vaistus ir skiepus naudoti.

Ateis diena, kai viskas bus kaip anksčiau.
Tu vėl lankysi mielus žmones.
Žaisi su draugais. Eisi į mokyklą.
Užsiimsi kitais maloniais dalykais.

Vieną dieną šis keistas laikas baigsis.

Knygelę lengvai suprantama kalba parengė Jūratė Žeimantienė.

Lengvai suprantama kalba įvertinta VŠĮ „Betzatos bendruomenė“ intelekto negalią turinčių žmonių.

APIE LEIDĖJĄ

„Nosy Crow“ – maža nepriklausoma vaikų knygų leidykla, pelniusi daug apdovanojimų. Išleidome šią nemokamą skaitmeninę knygą, nes manėme, kad vaikams ir tėvams ji gali būti naudinga. Mes leidžiame daugybę įvairių knygų vaikams nuo gimimo iki 12 metų. Apie jas galite sužinoti interneto svetainėje www.nosycrow.com

APIE LIETUVIŠKOS KNYGELĖS LEIDĖJĄ

Lietuvos aklyjų biblioteka (LAB) įgarsina knygas žmonėms, kurie negali skaityti įprasto teksto. Tai neregiai, silpnai matantys žmonės, vaikai, kurie negali mokytis taip gerai, kaip jų bendraamžiai. Taip pat žmonės, kurie negali versti knygos puslapių, nes jiems skauda rankas ar pirštus, arba negali ilgai sėdėti.

LAB pradeda leisti knygas lengvai suprantama kalba. Visos garsinės ir skaitmeninės knygos saugomos internete elvis.labiblioteka.lt.

LAB stengiasi, kad skaityti galėtų visi!

*Leidykla „Nosy Crow“ („Smalsi varna“) šią knygą sukūrė itin sparčiai,
norėdama atliepti vaikų ir jų tėvelių poreikius. Nė vienas žmogus, prisidėjęs
prie šios knygos išleidimo, negavo atlygio už darbą.
Už geranorišką indėlį ir žinias norėtume padėkoti šiems žmonėms:*

Axel Scheffler

Iliustracijų autoriui

Profesoriui Graham Medley

Londono Higienos ir atogrąžų medicinos mokyklos infekcinių ligų modeliavimo dėstytojui.

Sara Haynes

Arnhemo Wharfo pradinės mokyklos direktorei, Londonas.

Alexandrai Lundie

Arnhemo Wharfo pradinės mokyklos direktorės pavaduotojai, Londonas.

Monica Forty

Beno Jonsono pradinės mokyklos direktorei.

Sarah Carman

Jungtinės Karalystės nacionalinės sveikatos tarnybos klinikinės psichologijos gydytojai,
kurios specializacija – vaikų ir paauglių psichikos sveikata ir neurologinė raida.

Pirmasis knygos leidimas Jungtinėje Karalystėje 2020 m., leidykla „Nosy Crow Ltd“
The Crow's Nest, 14 Baden Place, Crosby Row London, SE1 1YW, UK www.nosycrow.com
ISBN 9781839941467

„Nosy Crow“ logotipas ir susiję logotipai yra prekiniai ženklai ir (arba) įregistruoti prekiniai ženklai,
kurie priklauso leidyklai „Nosy Crow Ltd“

Tekstas © Nosy Crow, 2020

Iliustracijos © Axel Scheffler, 2020

Šios knygos iliustracijų autorius užtikrina, kad turi moralines teises į savo kūrinius
pagal 1988 m. Autorių teisių, dizaino ir patentų įstatymą.

Visos teisės saugomos.

Šis kūrinys licencijuotas pagal „Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0“ tarptautinę
licenciją. Jei norite pamatyti šios licencijos kopiją, apsilankykite <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

arba laišku kreipkitės į organizaciją „Creative Commons“: PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Šios knygos CIP katalogo įrašą galima rasti Britų bibliotekoje.

Iš anglų kalbos išvertė Audronė Gendvilienė

Lengvai suprantamą tekstą parengė Jūratė Žeimantienė

Versta iš Coronavirus A Book for Children by Elizabeth Jenner, Kate Wilson & Nia Roberts

Projekto vadovė Dalia Balčytytė

Knygos leidybą rėmė Lietuvos Respublikos kultūros ministerija ir Lietuvos kultūros taryba

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

© Lietuvos aklųjų biblioteka, 2020

© VšĮ „Sorre“, 2020

ISBN 978-609-00-6766-6

UDK 61:087.5

Je-84

Kas yra koronavirusas ir kodėl visi apie tai kalba?

Laiku pateikta ir Axel Scheffler patraukliai iliustruota knygelė padeda atsakyti į šiuos klausimus. Ir ne tik. – Knygelėje aiškiai ir paprastai pasakojama apie koronavirusą, jo poveikį žmonių sveikatai ir kasdieniam šeimos gyvenimui.

Ši knygelė yra praktinis ir informatyvus šaltinis, padedantis paaiškinti pokyčius, kuriuos mes visi dabar patiriame. Jos rengime dalyvo ekspertas konsultantas prof. Graham Medley, mokytojai ir vaikų psichologai.

„Alex Scheffler žaismingos iliustracijos sujungtos su paprastu tekstu, pasakojančiu apie tai, kaip plinta virusas, kaip kovoti su nuoboduliu ir vienatve bei erzinančiais broliais ir seserimis karantino metu ir kaip reaguoti susidūrus su nežinomybe.“

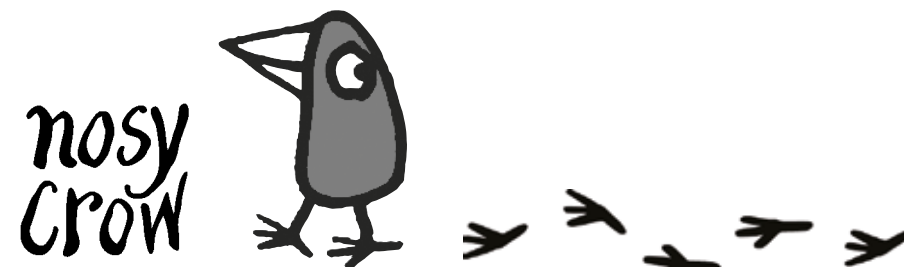
The New York Times

„Leidinį privaloma turėti namų knygų lentynoje kiekvienam žemės gyventojui. Atsisiųskite jį dabar, nedelsdami perskaitykite ir pasidalykite su visais pažįstamais.“

School Library Journal

Elektroninė knygos versija Lietuvos aklųjų bibliotekos svetainėje

www.labiblioteka.lt

www.nosycrow.com